

5 týdnů po objednávce, a za 14 dnů po dohotovení. Když tudíž žalobce nabídky ke smlouvě ani původně ihned ani po naléhání ze dne 28. března 1923 ihned přisvědčivě nezodpověděl a když i skutečné plnění provedl, jak uvedeno, opožděně, ustoupil žalovaný právem a platně od nabídky, učiniv tak dopisem ze dne 31. března 1923 (§ 864 obč. zák.). Avšak ani podle obchodního zákona, jehož ustanovení dle čl. 277 platí pro obě strany, poněvadž objednávka na straně žalovaného jest obchodem (čl. 273 obch. zák.), nevznikla smlouva žalovaným zamýšlená, neboť dle čl. 319 obch. zák. jest vázán oferent nabídkou pouze po dobu, po kterou může při řádném (včasném) odeslání odpovědi její dojití očekávati, při čemž jest oprávněn předpokládati, že jeho nabídka došla včas. Došlo-li přijetí nabídky teprve po této době, nevznikla smlouva, když oferent mezi tím, aneb neprodleně po dojití opožděného přijetí nabídky dá druhé straně zprávu o odstoupení od nabídky. Žalovaný zachoval se dle tohoto předpisu, odvolav svou nabídku dne 31. března 1923, tedy v době, do které ho nedošlo ani písemné přijetí nabídky, které měl žalovaný již dříve obdržeti, ani skutečné plnění. Právem tedy první soud uznal, že k smlouvě nedošlo. Nelze sdíleti náhledy odvolacího soudu, že pro žalobce, poněvadž je živnostníkem, neplatí předpisy obchodního zákona a že tudíž nemusil dbáti předpisů čl. 319 obch. zák. o včasném zodpovědění nabídky ke smlouvě, neboť, bylo-li jednání obchodem na straně jedné, na straně žalovaného, jenž zboží pro svůj obchodní závod objednal, platí předpisy obchodního zákona pro strany obě (čl. 273 a 277 obch. zák.). Rovněž nelze sdíleti náhled odvolacího soudu, že pouze mezi obchodníky, mezi nimiž je již obchodní spojení, jest nutno posílati zboží bez dobírky, a že jinak jest obchodník oprávněn, obtížiti zboží dobírkou, a že adresát jest povinen, zboží takto obtížené přijati. Není též správně, že byl žalovaný povinen poskytnouti žalobci dodatečnou lhůtu k plnění dle čl. 355 obch. zák. Předpisy o dodatečné lhůtě k plnění (čl. 355 obch. zák. a § 918 obč. zák.) předpokládají již platnou a trvající smlouvu, kdežto v tomto případě, následkem nepřijetí nabídky žalobcem v čas smlouva vůbec nevznikla, a nebyl proto žalovaný povinen k poskytnutí dodatečné lhůty.

Čís. 3394.

Zápůjčka či tiché společenství?

Tiché společenství předpokládá nejen účast na zisku, nýbrž i na ztrátě. V ujednání podílu na zisku bez pevných úroků lze po případě spatřovati zápůjčku.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1508/23.)

Žalobce Ludvík S. přihlásil k úpadku firmy T. a L. pohledávku, tvrdě, že jde o pohledávku ze zápůjčky. Správce úpadkové podstaty pohledávku popřel, ježto prý jde o vklad žalobce jako tichého společníka firmy T. a L., následkem čehož jest žalobce dle čl. 258 obch. zák. účastněn i na ztrátě. Žalobě, že sporná pohledávka jest po právu, o b a

nižší soudy vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Mínění prvního soudu, že dle listiny (vyměněných dopisů) ze dne 4. března 1919 uzavřena byla mezi žalobcem a firmou T. & L. smlouva o tiché společnosti ve smyslu čl. 250 obch. zák., sdíletí nelze, neboť dle obsahu oné listiny vyloučen byl podíl Ludvíka S-a na ztrátě při provozování firmy T. & L., takže schází podstatná známka smlouvy dle čl. 250 obch. zák. Z okolnosti, že dle listiny poskytnuta byla firmě T. & L. jistina 150.000 Kč, že vyjednáán byl maximální úrok 12% a k zajištění jeho žalobci předány směnky, firmou akceptované, dále, že vymíněno splácení jistiny v 5 ročních lhůtách po 30.000 Kč, nutno usuzovati, že pravý úmysl stran směřoval skutečně k uzavření smlouvy o zápůjčku, tak jak v listině strany samy toto právní jednání označily. Tomu není na překážku okolnost, že ve smlouvě poskytnuty byly zapůjčitelovi takové výhody, jaké poskytují se tichému společníku, totiž že v případě zisku účastní se určitými procenty, dle poměru splátek jistiny klesajícími, že mu dovoleno nahlížeti do obchodních knih a vyžadovati si bilance obchodní činnosti, že k uzavírání větších objednávek, ke koupi realit, ku přijímání hypotek a zápůjček, 20.000 Kč přesahujících, potřebí svolení žalobce, neboť při poměrně značné zápůjčce, pro niž nebyla hypotekární jistota opatřena, bylo na místě užití větší opatrnosti. Jest tu tedy smlouva o zápůjčku dle §u 983, 985 obč. zák. a přísluší, ano zaplacení se strany žalované vůbec ani tvrzeno nebylo, žalobci nárok ten i proti úpadečné podstatě. Právem proto uznal první soud, že k úpadku firmy T. & L. ve III. třídě úpadečných věřitelů přihlášená pohledávka žalobce jest po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání míní, že nejde o zápůjčku především z toho důvodu, že ve smlouvě mezi stranami poskytována jsou žalobci taková práva, jaká z pravidla přísluší jenom tichému společníku. Po té stránce ovšem dlužno dovolateli přisvědčiti, že u m l o u v a s t r a n, že žalobce účastní se, bude-li zisk, určitými procenty dle poměru splátek kapitálu klesajícími, že mu je dovoleno nahlížeti do obchodních knih, vyžadovati si bilance o obchodní činnosti, že k uzavírání větších objednávek, ke koupi realit, ku přijímání hypotek a zápůjček 20.000 Kč přesahujících je potřebí žalobce svolení, d á v á ž a l o b c i n a j e d n é s t r a n ě ú č a s t n a z i s k u, byť i se tak dělo odstupňovanou sazbou procentuelní, tedy že žalobci smluvně zaručené úroky nejsou ú r o k y ve smyslu zákona, totiž stejnorodou, podle výše a doby počítanou úplatou za užívání určitého množství zastupitelných věcí (kapitálu, hlavního kme-
ne), nýbrž je pod názvem úroků poskytován žalobci procentuelně odstupňovaný podíl na zisku, ohraničený maximálním obnosem, n a d r u h ě s t r a n ě poskytuje mu dalekosáhlé právo kontrolní, které odvolací soud má správně vysvětleno a odůvodněno risikem poměrně značné zápůjčky. Naproti tomu nelze dovolateli přisvědčiti, že podíl na zisku sám o sobě postačuje ku vzejití a jsoucnosti tichého společnictví dle čl. 250

obch. zák. Stěžejní zásadou tohoto předpisu jest, že tichý společník musí učiniti svůj vklad odvislým od osudu obchodu, tedy nejenom podílnictvím na zisku, nýbrž i podílnictvím na ztrátě. Je-li smlouveno, že tichý společník nemá se účastniti na ztrátě, že jeho vklad neručí za ztráty, je takové smlouvě odňat hlavní znak smlouvy dle čl. 250 obch. zák., nejde o tiché společníctví, nýbrž učiněný vklad má povahu zápůjčky. Dovolatel mylně se domnívá, že podstatným znakem smlouvy o zápůjčku je určení úroků, neboť zákon zná, jak lze bezpečně z předpisu Šu 984 obč. zák. odvoditi, i bezúročné zápůjčky, a proto by ani ujednání o podílu na zisku bez p e v n ý c h ú r o k ů nemluvilo nezbytně proti zápůjčce. Uznal tedy i dovolací soud, že smlouva mezi stranami je smlouvou o zápůjčku (§§ 983, 985 obč. zák.) a že odvolací soud odvodil z toho správné důsledky.

Čís. 3395.

Kdo nabyt nemovitosti, v níž provozována byla na cizí koncesi nájemcem živnost hostinská, nemůže se domáhati vyklizení hostinských místností proto, že koncese oprávněného zanikla.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1807/23.)

Žaloba o vyklizení hostinských místností byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Pro rozhodnutí tohoto sporu je směrodatným žalobní důvod Šu 1112 obč. zák., který žalobci uplatnili v první stolici, totiž že předmět pachtu hostince zanikl, poněvadž úmrtím Alberta B-a zanikla hostinská koncese. Žalobci neopírají nárok na vyklizení hostinských místností o skutečnosti, o nichž jedná zákon na ochranu nájemníkův, a zbytečno proto obírat se jeho předpisy. Uplatňovaný žalobní důvod je však dle nesporného a zjištěného skutkového stavu zcela neoprávněným. Ustanovení Šu 1112 obč. zák. má na mysli ú p l n ý zánik předmětu nájmu (pachtu) tak, že další užívání jeho nájemníkem (pachtýřem) je nemožným. O takovém zániku sporné hostinské živnosti nemůže býti vůbec řeči. S hostincem a jeho zařízením nestala se žádná změna, jak z přednesu stran zjevno. Co se týče koncese hostinské, je zjištěno, že žalovaný provozoval hostinskou živnost jako schválený pachtýř na koncesi, udělenou Albertu B-ovi, po jeho smrti (17. října 1921) pak na účet jeho pozůstalosti (§ 56 odst. (6) živn. ř.) a že si již dne 25. října 1921 zažádal o vlastní koncesi, která mu dne 13. prosince 1922 byla též udělena. Dle toho žalobci, koupivše dům, v němž žalovaný na cizí koncesi provozoval hostinskou živnost, vstoupili k žalovanému p o u z e v p o m ě r n á - j e m n í ohledně hostinských místností, o jichž zániku ve smyslu Šu 1112 obč. zák. nelze vůbec mluvit. To však již stačí k zamítnutí žaloby, ježto žalobci se žalovaným v pachtovním poměru ohledně hostinské koncese